

סקירת עמיתים - Peer review

ד"ר תמר יעקב

המאמר המתוקן יישלח לסוקרים לשם הערכה חוזרת. גם בשלב זה יכולות להיקבע אחת מבין ארבע ההמלצות שפורטו לעיל. באם הומלץ להכניס תיקונים נוספים במאמר, המחברים יתבקשו שוב לתקנו ולהחזירו לסקירה נוספת. בהתאם להיקף ההערות החוזרות, יחליט העורך אם לשלוח את המאמר המתוקן לסוקרים או לסקור אותו בעצמו.

בכל שלב של תיקון, המחברים מתבקשים לשלוח עותק של המאמר עם תיקונים מוארים וכן מכתב מלווה ובו פירוט התיקונים שהוכנסו בצירוף התייחסות לכל הערות הסוקרים. ההליך הזה נועד להקל על הסוקרים לעקוב אחר התיקונים שנעשו.

להלן דוגמאות נפוצות להערות סוקרים:

1. הרקע המדעי אינו מבוסס דיו ולכן ההצדקה לביצוע המחקר אינה מוסברת מספיק.
2. פרק השיטה אינו מפורט מספיק ולכן קשה להעריך את הרמה המדעית של המחקר.
3. פרק התוצאות אינו מכיל תשובות על כל שאלות המחקר.
4. בפרק הדיון ישנה חזרה על תוצאות המחקר והדיון לגבי ההסברים האפשריים לתוצאות הללו לוקה בחסר.
5. המסקנות אינן מבוססות מספיק על תוצאות המחקר.
6. התייחסות לא מספקת למגבלות המחקר.
7. אי-עמידה בכללי הכתיבה המדעית ואי-התאמה לסגנון הכתיבה שאימץ כתב העת.

תהליך הסקירה עשוי להיראות לעיתים קשה, בעיקר למחברים חדשים שעדיין לא התנסו בו. לא קל לקבל ביקורת על מאמר שכתבתו דרשה עבודה כה רבה. עם זאת, במשך הזמן, המחברים לומדים להפיק תועלת מן הסקירה, ולרוב מודים לסוקרים על תרומתם לשיפור המאמר. חשוב לזכור שלא אחת, בעת עריכה של מחקר וכתובת דוח מחקר, המחברים שבויים בתפיסה מסוימת, ולכן מתקשים לראות אפשרויות נוספות להצגת המחקר ותוצאותיו.

מערכת כתב העת מלווה את המחברים בכל שלבי התיקון והעריכה של המאמרים, תומכת בהם ומעודדת אותם "להרים

כתב עת מדעי מאופיין בכך שהמאמרים המופיעים בו נסקרים בידי עמיתים לפני אישורם לפרסום. הסקירה נועדה לבדוק באיזו מידה המאמרים מתאימים לפרסום בכתב העת, ובאיזו מידה הם עומדים בקריטריונים מדעיים מקובלים. לא במקרה מקובל באקדמיה לאפשר לדוקטורנטים להגיש כתזה סדרה של מאמרים שפורסמו בכתבי עת שפיטים במקום חיבור במבנה המסורתי המקובל.

מאמר שנשלח למערכת של כתב עת מדעי מופנה לשני סוקרים, ולפעמים שלושה. הסוקרים הם אנשי מקצוע, מומחים בתחום שבו המאמר עוסק, ובעלי ניסיון בכתיבה מדעית. תפקיד הסוקרים אינו רק לשפוט באיזו מידה מתאים המאמר לפרסום, אלא גם להעיר הערות מפורטות לגבי עניינים הדרושים תיקון. הערותיהם מכוונות את המחברים כיצד לתקן את המאמר ולהביאו לרמה המדעית הנדרשת. הליך הסקירה מעניק למחברים הזדמנות לקבל ביקורת מאנשי מחקר, מומחים בתחומם, שאינם שותפים לכתיבת המאמר ואשר קריאתם חפה משיקולים זרים.

"כתב העת לפיזיותרפיה" מקפיד זה מכבר על קיום תהליך של סקירת עמיתים. תפקיד העורך הוא לאתר סוקרים מתאימים מן התחום המקצועי שבו המאמר עוסק. רשימת הסוקרים שתורמים לתהליך היא ארוכה, ונמנים בה מיטב החוקרים מן האקדמיה ומן השטח בארץ. במקרים שבהם התגלו חילוקי דעות בין שני סוקרים, יישלח המאמר לסוקר שלישי. הפוסק האחרון לגבי קבלת מאמר לפרסום הוא עורך כתב העת. מלאכת הסקירה דורשת השקעה רבה והיא נעשית בהתנדבות.

הליך הסקירה נעשה בדרך כלל בשני שלבים. המאמר המקורי נשלח - ללא פרטי המחברים - לשני סוקרים. על הסוקרים להמליץ על אחת מבין ארבע אפשרויות: 1. לקבל את המאמר כפי שהוא. 2. לקבל את המאמר אחרי תיקונים קלים. 3. לקבל את המאמר אחרי תיקונים מהותיים. 4. לדחות את המאמר. הערות המחברים וההמלצותיהם מוחזרות למערכת ומועברות למחברים. במקרים שבהם התקבלה המלצה לתקן את המאמר, המחברים מוזמנים לתקנו ולהחזירו לעיון מחדש.

את הכפפה", ולנצל את ההזדמנות שניתנה להם כדי לשפר את המאמר שכתבו ולהביאו לרמה אקדמית גבוהה.

הנכם מוזמנים להמשיך ולשלוח מאמרים לכל מדורי "כתב העת לפיזיותרפיה", ולמחברים שמאמרים נמצאו ראוי לפרסום מובטחים ליווי והדרכה צמודים עד להשלמת המשימה.